

tikai foglyot adják át a magyar hatóságoknak; hogy a magyar vezérkari főnököt előre tájékoztassák a Magyarországon végrehajtott minden német csapatmozdulatról; és hogy magyar egységeket ne helyezzenek át a magyar vezérkari főnök jóváhagyása nélkül.¹⁴

A két oldal egyre világosabban látta egymás szándékait, s megtették az utolsó előkészületeket a döntő játszmaához, mely egyre közelebbnek és elkerülhetetlenebbnek látszott.¹⁵

A fegyverszüneti kísérlet és az október 15-i puccs

Habár a fordulat terveit gondosan kimunkálták október első felében, október 15-i végrehajtásuk csupa tragikomikus vonást mutatott. A tervet eredetileg Horthy dolgozta ki közvetlen családtagjai, különösen fia, ifj. Horthy Miklós, és menyee, Ilona közreműködésével; részt vett az előkészítésben Ambrózy Gyula, a kabinetiroda vezetője; Tost Gyula alezredes, a szárnysegédje; és Horthy néhány legmegbízhatóbb tisztje, köztük Vattay Antal tábornok, a kormányzó Katonai Irodájának főnöke, és Lázár Károly tábornok, a testőrség parancsnoka.

A terv összehangolt akciót irányzott elő, melyben részt vettek volna mind a Budapesten és környékén állomásozó lojális egységek, mind pedig a fokozatosan kibontakozó ellenállási mozgalom rendelkezésére álló állítólagos erők. Lázár tábornok több alkalommal tárgyalt Gergely Györggyel és Beér Jánossal, a Zsidó Tanács képviselőivel a zsidó munkaszolgálatos-alakulatok esetleges felfegyverzéséről és felvonulásáról. A terv néhány részletét Vattay tábornok közölte Miklós Béla vezérezzredessel és Veress Lajos altábornaggal, a fronton harcoló első, illetve második magyar hadsereg parancsnokaival, akik utasítást kaptak, hogy egy megbeszélte rejtjeles parancs kézhezvételekor álljanak át a szovjet erőkhöz.¹⁶ Megfogalmazták a fegyverszüneti proklamáció szövegét, és előkészítették egy példányt Hlatky Endre sajtóügyi államtitkár számára, akinek gondoskodnia kellett a rádióban való közzétételéről.

A részletesen kimunkált tervek összeomlottak. Ennek egyik fontos oka az volt, hogy a végrehajtás október 18-i dátumát hirtelen és meglepetésszerűen előrehozták október 15-re. Horthy több okból döntött az időpont előrehozása mellett, ezek közül a legfontosabbak a nyilasok és náci szövetségeseik, valamint a Szovjetunió által gyakorolt nyomás volt. Meg volt győződve arról, hogy a nyilasok, akiket Veessenmayer és a Budapesten állomásozó Wehrmacht- és SS-egységek most már nyíltan támogatnak, közvetlenül Berlin irányítása alatt állnak, és felkészültek puccsuk beindítására. (A nyilasok valójában azt tervezték, hogy Esztergomban robbantják ki a puccsot.) Ugyanakkor Moszkvát bosszantotta a magyarok